

Øretrompeten – nøkkelen til mellomøret

Charles D. Bluestone

The eustachian tube

Structure, function, role in otitis media. 219 s, tab, ill. London: BC Decker, 2005. Pris USD 149 ISBN 1-55009-066-6



Charles D. Bluestone har, ut fra sin bakgrunn som klinisk og eksperimentell forsker, skrevet en monografi om tuba eustachii. Han ønsker å belyse hvilken sentral rolle øretrompeten har

når det gjelder mellomørets normale funksjon, liksom det detaljert gjøres rede for hvordan det oppstår sykdom i øret når ventilfunksjonen mellom nese-svelg-rommet og mellomøret ikke virker som den skal. Bluestone summerer opp forskning fra sin egen institusjon i Pittsburgh i USA i lys av et omfattende referansemateriale, hvor også svensk otologisk forskning har fått en fremtredende plass.

I 11 kapitler belyses blant annet normal og patologisk anatomi og fysiologi og epidemiologien ved relevante tilstander.

Undersøkelse av øretrompetens funksjon gjennomgås i detalj. Ulike typer mellomørebetennelser med følgetilstander beskrives i lys av svikt i øretrompetens funksjon. Boken er godt disponert, med underavsnitt, noe som gjør den velegnet hvis man søker informasjon om et avgrenset emne. På den annen side gjentas en del resonnementer fra kapittel til kapittel. Deler kan virke springende i fremstillingen på grunn av et meget høyt antall referanser. Diskusjonene er uttømmende, men synes til gjengjeld noe tunglest. Teksten er godt belyst ved hjelp av et stort antall illustrasjoner. Boken i PDF-format finnes også på en vedlagt CD-ROM. Den inneholder en del ekstra illustrasjoner og animasjoner.

Forfatteren gjør detaljert rede for hvordan øretrompeten endrer seg fra tidlig barnealder til voksen alder og hvordan dette har avgjørende betydning for mellomørebetennelsens epidemiologi. Utvikling av sekretorisk mellomørebetennelse diskuteres, dels sett i lys av Politzers «hydrops ex vacuo»-teori, dels som en primær betennelse i mellomøreslimhinnen som følge av en oppadstigende infeksjon fra nese og svelg til mellomøret. Øretrompetens dårlige funksjon hos personer med ganespalte er spesielt viktig. Kliniske tilstander som følger av at øretrompeten er for åpen feildagnostiseres ofte, og dette er omtalt på en spesielt nyttig måte. Forfatterens gjennomgang av det svake forskningsmessige grunnlaget for utstrakt bruk av slimhinneav-

svellende midler ved mellomørebetennelse kan være noe å tenke over. Så kan det være at jeg er uenig med ham når han hevder at gråt hos små barn under landing ved flyreiser er et rasjonelt forsøk på å utlikne undertrykk i mellomøret. Kanskje gråter de på grunn av øresmerter?

Bluestone har i 45 år vært en meget produktiv forfatter og redaktør innen øre-nese-hals-faget. Han presenterer her i første rekke et referanseverk om tuba eustachii for den pediatrike otolog, ajourført med forskningsresultater frem til 2005. Øre-nese-hals-leger i sin alminnelighet vil ha stort utbytte av boken.

Hans H. Elverland

Øre-nese-halsavdelingen
Universitetssykehuset Nord-Norge
Tromsø

Lærebok i øre-nese-hals-sykdommer

Otto Jepsen, K.A. Thomsen

Øre- nese- hals sykdomme, hoved- & halskirurgi

11. utg. ved Poul Bretlau, Christian Brahe Pedersen, Therese Ovesen. 375 s, tab, ill. København: Munksgaard Danmark, 2006. Pris DKK 698 ISBN 87-628-0589-4



I første rekke er dette verket beregnet på medisinstudenter. Det er imidlertid også svært egnet som oppslagsverk for allmennleger, for leger i samarbeidende spesialiteter og for tannleger. Først er det en detaljert innholdsfor-

tegnelse med korrekte sideangivelser. Det er ni hovedkapitler, med en rekke underkapitler, basert på en logisk anatomisk, fysiologisk og patofysiologisk inndeling av fagområdet. Så følger et 10. kapittel om onkologisk behandling av hode-hals-kreft, et 11. om akutte øre-nese-hals-sykdommer og et 12., som er et appediks. Det hele avsluttes med et innholdsrikt og relevant stikkordregister. Det følger med en CD-rom som illustrerer standard undersøkelsesmetoder. Boken er skrevet på lett forståelig dansk, den er i A5-format med stive permer, og papirkvaliteten er god.

Man får en bred og inngående beskrivelse av øre-nese-hals-faget. Også spesialister vil ha nytte av å ha denne boken tilgjengelig. Den har en svært oversiktlig form og logisk oppbygning. De fleste hovedkapitlene starter med en kort omtale av funksjon, fysiologi og symptomer. Så behandles de ulike sykdomsgrupper i en rekkefølge som er gjennomført konsekvent i alle kapitlene. Selve teksten er stringent,

og budskapet presenteres på en lettfattelig måte. Hyppige og godt markerte avsnitt gjør boken lett å lese. Den er rikt illustrert med gode fargefotografier, oversiktlige tabeller, CT-bilder og illustrerende tegninger.

Alle fagområder omtales, og omtalen er for det meste oppdatert og relevant. Det er imidlertid noen mangler. Jeg vil ikke komme med noen detaljert gjennomgang, men her er noen eksempler avsnittene om rhinologi og allergi. På s. 142 er det et bilde av hvordan man skal gjøre fremre rhinoskopi. I bildeteksten understrekes det at man bør unngå å berøre septumslimhinnen, men undersøkeren på bildet gjør nettopp det. På s. 156 er det en klassifikasjon av rhinitt. Denne er ikke i samsvar med internasjonalt aksepterte klassifikasjoner. Under «undersøkelsesmetoder» er ikke direkte skopi omhandlet i det hele tatt. Dette er den overlegent beste metoden for å undersøke nesehulrommet og bør definitivt omtales i en lærebok. Under allergisymptomer på s. 160 er ikke tretthet nevnt, og under behandling av nesepolypper hevdes det at kirurgisk behandling er første alternativ. Det er godt dokumentert og generelt akseptert at man bør forsøke lokalbehandling med steroidspray, eventuelt systemiske steroider før man opererer. Det står at polypene fjernes med slynge. Dette er de aller fleste steder en forlatt teknikk. Således er det en del detaljer som virker lite gjennomarbeidet.

Likevel sitter man igjen med et generelt positivt inntrykk - dette er en god lærebok, vel egnet både for medisinstudenter og leger som arbeider med øre-nese-hals-pasienter.

Sverre K. Steinsvåg

Øre-nese-hals-avdelingene
Sørlandet Sykehus